

Aan de leden van de Vaste Kamercommissie voor VWS
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Per e-mail via: cie.vws@tweedekamer.nl

Utrecht, 24 mei 2023

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie voor VWS,

Graag brengen wij het belang van vergoeding van tolken voor kinderen en jongeren in de jeugdzorg onder uw aandacht en vragen uw inzet om ervoor te zorgen dat die op korte termijn geregeld wordt. We hebben kennisgenomen van de [reactie van de minister van VWS](#) op de motie van de leden Paulusma en Bikker over de bekostiging van de tolkenvoorziening. We waarderen dat de minister zich inzet om voor de zomer met een plan te komen voor een brede aanpak van de tolkenvoorziening. Er zijn tijdelijke oplossingen gerealiseerd voor de GGZ voor volwassenen en de eerstelijnsgeboortezorg, wat uiteraard een goede ontwikkeling is.

We lezen echter dat de minister niet voornemens is (tijdelijke) oplossingen in te zetten voor de andere zorgdomeinen. Vanuit de afdelingen *kinder- en jeugdpsychiatrie en transculturele psychiatrie van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie, de sectie Jeugd van het Nederlands Instituut van Psychologen, de Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk, de Federatie Vaktherapeutische Beroepen, Landelijke vereniging van vrijgevestigde psychologen & psychotherapeuten, Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen, Verpleegkundigen en verzorgenden Nederland en Jeugdartsen Nederland* zijn er zorgen over het huidige gebruik van de tolkenvoorziening binnen de jeugdwet. Wij pleiten voor een landelijke oplossing binnen dit zorgdomein op korte termijn. Het is niet uit te leggen waarom er een onderscheid wordt gemaakt tussen volwassen GGZ, de jeugd GGZ (Jeugdwet) en andere jeugdzorg. Wij zouden graag zien dat u onze zorgen in overweging neemt in het te voeren debat over dit onderwerp.

Inschakelen tolk vergroot kansen op juiste en efficiënte jeugdhulp

Zorgverleners hebben de verantwoordelijkheid om hun patiënten goed te informeren, samen te beslissen en instemming te vragen met de behandeling. Een taalbarrière kan daarbij voor flinke belemmeringen zorgen met verkeerde diagnoses en gezondheidsschade tot gevolg. Het is dus voor zorgverleners essentieel dat zij eenvoudig en snel een professionele tolk in kunnen schakelen wanneer de communicatie met een patiënt niet loopt door een taalbarrière. Het inschakelen van een tolk draagt bij aan de toegankelijkheid, kwaliteit en doelmatigheid van de zorg en aan het bevorderen van gezondheid en verkleinen van gezondheidsverschillen.

Uit onderzoek blijkt echter dat er in de jeugdzorg slechts bij één op de drie contacten waar een tolk noodzakelijk werd bevonden, ook daadwerkelijk een tolk werd ingeschakeld. Zo blijkt uit onderzoek van Berenschot in 2022 dat 56% van de professionals in de jeugdzorg zelden of nooit een tolk inzet wanneer ze die nodig hebben. Dit komt in veel gevallen door het ontbreken van financiering van tolken of onduidelijkheid over hoe die financiering aan te vragen. Daarnaast is het voor veel zorgverleners onduidelijk hoe zij een tolk kunnen inschakelen, waardoor ze of geen tolk inschakelen of veel tijd verliezen aan het uitzoeken hiervan.

Financieringsproblematiek tolken leidt o.a. tot schade (mentale) gezondheid

De tolkenbekostiging binnen de Jeugdwet moet beter worden geregeld. Wettelijk ligt de verantwoordelijkheid om tolken te kunnen inzetten bij de gemeenten. In de praktijk blijkt hier heel verschillend mee om te worden gegaan: er zijn gemeentes die inderdaad de kosten dragen, er zijn situaties waarin zorgaanbieders de kosten zelf dragen en er zijn situaties waarin er geen regelingen zijn en anderstaligen zelf een tolk of eigen vertaler moeten regelen. Ook wordt er regelmatig op aangedrongen dat iemand eerst zelf moet proberen iemand in de omgeving te vinden die kan tolken. Ons inziens is het niet wenselijk een informele tolk in te zetten, zeker niet wanneer dit kinderen of jongeren betreft. In de huidige praktijk blijkt dat vaak als 'noodgreep' kinderen zelf (ook/zelfs als het hun eigen hulpverlenings- of behandeltraject betreft) als tolk worden ingezet, wat uiteraard schadelijk is voor de (mentale) gezondheid van deze kinderen en gezinnen. Zie hiervoor ook de [Kwaliteitsnorm Tolkgebruik bij anderstaligen](#).

Kinderen en ouders met een vluchtverleden delen over het algemeen meer informatie over ingrijpende gebeurtenissen en psychische klachten wanneer een professionele tolk wordt ingezet. Ze zijn vaak terughoudend met het delen van dergelijke informatie in het bijzijn van vrienden of familieleden. Informele tolken hebben soms onvoldoende kennis over psychische gezondheid en vanuit onderzoek blijkt dat er bij het gebruik van professionele tolken meer naar de juiste vorm van psychische hulpverlening wordt doorverwezen.

Oproep brede beschikbaarheid tolken

Wij vragen u onze overwegingen mee te nemen in dit debat en dringen nogmaals aan op een landelijke oplossing op korte termijn. Specifiek vragen we u: **Wilt u de bewindspersonen vragen om ervoor te zorgen dat vanaf 1 januari 2024 alle professionals in de jeugdzorg via één landelijk telefoonnummer een professionele tolk in kunnen zetten wanneer dat nodig is om goede zorg en ondersteuning te bieden?** We vragen u dit mee te nemen in het Tweeminutendebat over de uitvoering van de motie Paulusma en Bikker.

Zodat kinderen en jongeren door juiste en professionele vertaling van hun klachten meer kans hebben om de kwaliteit van zorg te krijgen waarop zij evenzeer recht hebben als volwassenen. Wanneer bovenstaande verdere vragen oproept zijn wij beschikbaar voor overleg.

Met vriendelijke groet,

Vanuit de Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugd¹,
Namens NVvP, NIP, BPSW, FVB, LVVP, NVO, V&VN en AJN,

Annerieke Horlings (NVvP)
bestuurslid afdeling Transculturele
psychiatrie van de NVvP

Arne Popma (NVvP)
voorzitter NVvP-afdeling
kinder- en jeugdpsychiatrie

Vera Naber (NIP)
voorzitter sectie Jeugd NIP

¹ Samenwerkingsverband van de Beroepsvereniging van professionals in sociaal werk (BPSW), Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen (NVO), Nederlands Instituut van Psychologen (NIP), Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP), Jeugdartsen Nederland (AJN), Verpleegkundigen en verzorgenden Nederland (V&VN), Landelijke huisartsen vereniging (LHV), Nederlandse vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK), de Beroepsvereniging voor kinder- en jongerenwerk (BV Jong), Landelijke vereniging van vrijgevestigde psychologen & psychotherapeuten (LVVP), Federatie Vaktherapeutische Beroepen (FVB).